

آذَرَبَايْجَان

بشینجی دۆره (دوره پنجم) ۵۵ - نجی نمره (شماره ۵۵ ناشر افکار فرقه دموکرات آذربایجان فروردین ۱۳۸۸ ص ۱)

۱- لاهرودی

خصوص سازی عدول از اهداف انقلاب است.

ویژگی انقلاب ۱۳۵۷ ایران با مردمی بودن آن ارتباط پیدا می کند. زیرا نیروی محرکه آن را خود مردم تشکیل میداد. اکثریت مطلق شرکت کننده در انقلاب عضو این و یا آن حزب سیاسی و یا سازمان اجتماعی نبودند. هیچ یک از ایدئولوژی رسمی و غیر رسمی موجود در جهان انقلابیون ایران را راهنمایی نمیکردند. میلیونها مردوزن به کوچه و خیابان آمدند تا استبداد و رژیم استبدادی نابود شود، حکومت مردمی با شعار آزادی، دموکراسی سرکار آید. عدالت در جامعه برقرار گردد. فقر از میان برود، سروری گروه کوچک بر میلیونها توده مردم مطرود شود. زمین به صاحبان اصلی آن برگردانده شود کارخانه از آن کسانی باشد که ماشین آنرا به حرکت می آورند. حق انسانی تک - تک مردم اعم از مرد و زن تأمین گردد. تبعیض میان زن و مرد، تبعیض میان اقوام و ملل از میان برداشته شود، اصل برابری و برادری برقرار گردد. همه ادیان آسمانی از جمله دین اسلام روی همین مسئله یعنی آزادی سیاسی و برابری اقتصاد تاکید دارند.

هر تحول در این راستا خواه از طریق اعمال قهر و یا بشکل مسالمت آمیز تحولی است انقلابی، انقلابی که نظم موجود را بهم میزند و نظم جدیدی در جامعه برقرار می کند. در چنین انقلابی شخصیتها جا عوض نمی کنند. نظام اجتماعی منسوخ جای خود را به نظامی میدهد که منافع ۹۰٪ اهالی تأمین میگردد. تأمین منافع قبل از هر چیز اقدام عملی را در بر میگیرد که جامعه را بسوی زندگی بهتر هدایت میکند، کشور در راستای رفاه عمومی قرار میگیرد. آزادی های سیاسی نیز با بالا رفتن رفاه عمومی ارتباط ناگسستگی دارد.

انقلاب ۱۳۵۷ ایران چنین هدفی را دنبال میکرد و در این سمت و سو حرکت میکرد. همه پرسى ۱۲ فروردین ۱۳۵۸ با رأی ۲۰ میلیونی چنین راه انقلابی را مورد تأیید قرار داد. اصل ۴۴ قانون اساسی نیز حکمی بود در این راستا. در این اصل گفته میشود.

نظام اقتصادی جمهوری اسلامی ایران

بر پایه بخش دولتی، تعاونی و خصوصی

با برنامه ریزی منظم و صحیح استوار است.

بخش دولتی شامل کلیه صنایع

بزرگ، صنایع مادر، بازرگانی

خارجی، معادن بزرگ، بانکداری،

بیمه، تأمین نیرو، سدها و شبکه های بزرگ.

آبرسانی، رادیو تلویزیون، پست و تلگراف و تلفن، هولپیمائی و کشتی رانی، راه و راه

آهن و مانند اینها است که به صورت مالکیت عمومی و در اختیار دولت است.»

این ماده از قانون اساسی هدف اصلی انقلاب را بشکل دقیق و حساب شده تعیین میکند که

مردم در این انقلاب ۶۰ هزار شهید و صد هزار زخمی و معلول به جای گذاشت. اما دولتی که

سوار بر امواج انقلاب به قدرت رسید نگذاشت خون شهیدان خشک شود از هدف اصلی انقلاب

عدول کرد. رقبای سیاسی خود را از صحنه طرد نمود در راستای تأمین منافع نوگنیه گانی

قرار گرفت که ۱۰٪ اهالی را تشکیل میدهد. این حکومت اصل ۴۴ قانون اساسی را با حکم

حکومتی ملغا نمود اموال مردم را که با عرق جبین مردم و پول مالیات دهندگان بوجود آمده بود

تحت عنوان پرطمطراق «واگذاری کار مردم بر مردم»، (خصوص سازی) در بازار مکاره

در اختیار نوگنیه گان تازه بدوران رسیده میگذازد. کاری که رفسنجانی آغاز کرد خاتمی و

احمدی نژاد آنرا ادامه داده میدهند.

جالب است که احمدی نژاد در ظاهر با خصوص سازی مخالفت می کند. بازار آزاد و

نظام سرمایه داری را دروغ بزرگ قلمداد می کند که به نظر وی به نفع دزدها است.

این دزدها در چهار سال ریاست جمهوری وی بنابه اعتراف سایت جمهوریت «منابع ملی

باید از چننه دولت آزاد و در اختیار مردم قرار گیرد....» در نظام اجرائی کشور سپردن کار

مردم به مردم خصوص سازی تفسیر میشود خصوص سازی نیز مفهومی جز فروش اموال

دولتی پیدا نکردو عرصه های مختلف برای تحرک مردم نه تنها باز نشد. بلکه هر روز بیش از

روز دیگر فضا را به روی مردم تنگتر کردند. این بخشی از نظرات اقتصادی احمدی نژاد

است که در روز ۲۴ خرداد سال ۱۳۸۴ منتشر شد. در مقاله در سایت اخبار (۳ شهریور ۱۳۸۷) تحت عنوان ایران رکورددار خصوص سازی در جهان» گفته میشود «یک سوم دارائی های کشور از سال ۸۴.... واکذار شده است که نشان میدهد ایران در سال گذشته بالاترین حجم واگذاری را در بین کشورها داشته است».

حال این سؤال در برابر هر فرد واقع بین مطرح میشود: چه شد که بلافاصله پس از پیروزی انقلاب رهبران تازه بقدرت رسیده اموال منقول و غیر منقول سرمایه داران بزرگ از جمله اموال در بار پهلوی را ملی کردند و در قانون اساسی مالکیت دولت را بر مؤسسات غیر منقول ملی شده (مصادره شده) گسترش دادند. در عمل بقول احمدی نژاد دایره فعالیت سرمایه داران دزد را محدود تر نمودند. بعبارت دیگر سیاست ضد سرمایه داری انقلاب جامعه عمل نپوشید و ایران عملاً راه رشد غیر سرمایه داری را کنار گذاشت. اما دولت رفسنجانی زیر تأثیر امواج نو لیبرالیزم صندوق بین المللی پول راه خصوص سازی را در پیش گرفت. مالکیت دولتی را با فروش شرکت های دولتی به سرمایه داران دزد به رشد اقتصادی و از این طریق به زندگی مردم ضربه مهلکی وارد شد. اکنون که بحران سراسری مالی و اقتصادی در جهان بویژه در آمریکای نو لیبرال زندگی مردم مختل شده بانک ها و کارخانه ها بشکل گسترده باور شکستگی روبرو گردیده و میگردد.

دولت احمدی نژاد با پیگیری بی سابقه خصوص سازی را گسترش میدهد و در نتیجه صدها کارگر از اشتغال محروم میشوند، بیکاری گسترده تر میگردد وضع اقتصادی تحت تأثیر بحران سرمایه داری بدتر میشود، بودجه دولت با کسری هنگفت مواجه میگردد. همه این بدبختی با عدول از راه انقلاب و بازگشت به نظام سرمایه داری منحنی ارتباط ناگسستگی دارد.

۱- لاهرودی

محمد خاتمی از شرکت در انتخابات ریاست جمهوری انصراف کرد.

کارزار تبلیغاتی برای شرکت در انتخابات ریاست جمهوری بشکل گسترده ادامه دارد. در این کارزار تبلیغاتی اصولگرایان و اصلاح طلبان در مقابل همدیگر قرار گرفته اند. ایران کشور مسلمان است. حکومت اسلامی اداره کننده ای این کشور است. بدین ترتیب اصولگرائی در اداره دولتی امری است عادی و از قانونمندی حکومت دینی بر می خیزد.

ولی مسئله ای دین در حکومت قرائت دیگری دارد و اصلاح طلبی یکی از این قرائت ها است. پیروزی محمد خاتمی اصلاح طلب در سالهای ۱۳۸۰-۱۳۷۶ از این قرائت سر چشمه گرفت. مردم در انتخابات همان سالها با استقبال گرم نامزدی محمد خاتمی را پذیرا شدند و با اکثریت شکننده وی را به ریاست جمهوری انتخاب کردند و اصطلاح اصلاح طلبان نیز در همین انتخابات سر زبانه افتاد. اما شرایط عینی حاکمیت اصولگرایان امکان نداد. خاتمی اصلاح طلب شعارهای انتخاباتی خود را عملی کند. آزادی سیاسی در مملکت بر قرار گردد و با عملی کردن سیاست «گفتگوی» تمدنها ایران از انزوای - بین المللی خراج شود. بعد از خاتمی احمدی نژاد اصولگرا در دوره نهم انتخابات پیروز شد و حکومت در بست در دست اصولگرایان تمرکز یافت. احمدی نژاد با رادیکالزم ذاتی خود هم حلقه انزوای ایران در سیاست بین المللی را تنگتر نمود و هم چنین تشنج سیاسی در داخل کشور از جمله با مجلس اصولگرا افزایش داد.

انتخابات پیش روی دوره دهم ریاست جمهوری جناح اصولگرا و اصلاح طلب در مقابل هم قرار گرفته اند. مبارزه درون جناحی و برون جناحی در سنگر اصولگرایان و اصلاح طلبان شدت گرفته است بدین جهت شانس پیروزی اصلاح طلبان کمتر شده است. زیرا وحدت و یکپارچگی در اردوگاه اصلاح طلبان بهم خورده ۳ شخصیت اصلاح طلب (مهدی کروبی، محمد خاتمی و میر حسین موسوی) برای شرکت در انتخابات اعلام آمادگی کرده اند.

محمد خاتمی با درک آگاهانه بغرنجی شرایط موجود از شرکت در انتخابات انصراف نمود. انصراف خاتمی بدانجهت درست است که تشتت رأ در اردوگاه اصلاح طلبان تخفیف یابد. او در پست ریاست جمهوری در صورت انتخاب شدن با وضع گذشته مواجه نشود. شانس پیروزی برای میر حسین موسوی بیشتر گردد. ادامه این بحث در نوشته جات بعدی پیگیری خواهد شد.

۱ - لاهرودی

آمریکای اوپاما چه فرقی با آمریکا جورج بوش دارد؟

آمریکا یک کشور کلاسیک سرمایه داری است. این کشور ثروتمند جهان در قرن ۲۰ از انزوا بیرون آمد. در جنگ های جهانی اول و دوم در اروپا حضور پیدا کرد و با شرکت در

جنگ به یک قدرت جهانی تبدیل گردید و در برابر اردوگاهی قرار گرفت که در قلع و قم فاشیزم (هیتلریزم) نقش تعیین کننده ایفا نمود. این وضع زمانی بوجود آمد که تاریخ ورق خورده یک سوم مردم جهان یوغ سرمایه داری را کنار انداخت صاحبان ثروت و قدرت به شهروندان عادی مبدل گردید ثروت و قدرت در دست بردگان «آزاد» یعنی کارگران و دهقانان تمرکز یافت راه برای بشر از یوغ ستمگران و تشکیل جامعه عدالتخواه قرین بواقعیت گردید. در چنین وضع هولناک برای سرمایه داری در سراسر جهان آمریکا جای پای خود را نخست در اروپا و شرق دور سپس در تمام کشورهای سرمایه داری محکم کرد اردوگاه سرمایه داری تحت فرماندهی آمریکا با به خدمت گرفتن مواد خام و نیروی کار ارزان زندگی مرفه برای شهروندان خود فراهم نمود. بدین وسیله مسابقه دو اردوگاه آغاز گردید. ابتکار در این کار در دست سرمایه داری قرار گرفت. مسابقه اقتصادی و بویژه مسابقه تسلیحاتی در رویا رؤی دو اردوگاه نقش مهم بازی کرد. آمریکای سرمایه داری در این مسابقه پیروز شد. نظام اقتصاد سرمایه داری در جهان یکپارچه شد و فرمانروائی آمریکا در این نظام تسجیل گردید. (علل پیروزی اردوگاه سرمایه داری بر اردوگاه سوسیالیستی موضوع دیگری است که در بحث ما مورد بررسی قرار نمیگیرد.) ۲۰ سال است جهان تحت فرمانروائی آمریکا اداره میشود. در این مدت کوتاه «تاریخی» ۴ رئیس جمهور (ریگان، کلینتون، بوش و اوباما) پشت سر هم به قدرت رسیدند و در سالهای حکومت خود با کشورهای جهان از موضع قدرت سخن گفتند. ریگان در انهدام سوسیالیزم در روسیه و اروپای شرقی نقش اساسی بازی کرد. نام کلینتون و بوش با مداخله نظامی در بالکان و خاور میانه در ردیف جنایتکاران جنگی در تاریخ ثبت شد. اوبامای سیاه پوست آفریقا تبار زمانی بقدرت رسید که نام آمریکا بعنوان کشور ثروتمند و قدرتمند با نفرت، ترس و هراس یاد می شود.

انتخاب سیاه پوست آفریقائی نمیتواند امری باشد تصادفی. رئیس جمهور جدید گرچه با برنامه صلح خواهی در انتخابات شرکت نمود و قول داد در سیاست خارجی آمریکا تغییراتی انجام دهد و با کشورهای متخاصم از جمله ایران و سوریه وارد مذاکره مستقیم شود. در حل مسئله فلسطین اقدام نماید. مشکل آمریکا تنها مشکل ایران و سوریه نیست. روابط آمریکا با روسیه نیز مشکل انگیز است. روسیه این کشور ثروتمند از لحاظ منابع طبیعی و وسیع از لحاظ اراضی برای غرب صنعتی اهمیت حیاتی دارد. در عین حال روسیه نیز بعنوان کشور سرمایه داری با عظمت گذشته و سنن ویژه خود نیز منافی در اروپا دارد. بدین سبب تفاهم میان

روسیه و غرب جنبه حیاتی دارد. اوباما برای حل این مشکل سیاست انعطاف پذیری در پیش می گیرد.

سیاست آمریکا در آمریکا لاتین در معرض تغییر و تحول قرار دارد. بعد از یکپارچه شدن جهان سرمایه داری کودتاهای نظامی در آمریکای لاتین فروکش نموده و دولت های غیر نظامی از طریق انتخابات آزاد سرکار می آیند و در اکثر موارد در این انتخابات نیروها و شخصیت های چپ به قدرت می رسند. سازمان رهائی بخش سالوادور در انتخابات چند روز اخیر با اکثریت چشم گیر حاکمیت را در دست گرفت راست گرایان این پیروزی را پذیرفتند. چپ گرایی رادیکال در آمریکای لاتین، مقاومت مسلحانه جهان اسلام در آسیا غرب بویژه آمریکا را به فکر کردن واداشت، دولت جدید آمریکا دارد. در این سمت و سو عمل می کند تا آبروی از دست رفته آمریکا را بازیابد، هم چنین منافع انحصارات آمریکا را به طرق دیگر و با توسل به دیپلوماسی و بر خورد سلامت آمیز تأمین نماید.

اما همه اینها جنبه سیاسی دارد. عقب نشینی تاکتیکی است که برای حفظ و حراست منافع استراتژیک بکار گرفته میشود تا بیماری مزمن سرمایه داری بهبود یابد. البته بهبود موقت لیکن سرمایه داری هم از لحاظ سیاسی و هم از لحاظ معنوی بویژه از لحاظ اقتصادی با بحران غیر قابل حل روبرو شده است. این بحران (بحران پولی و اقتصادی) چنان عمیق است که پایه های نظام اقتصادی از این طریق نظام سیاسی را به لرزه در آورده است و با معالجه پیشگیرانه نمیتواند این بیماری را درمان کند. یعنی میلیونها انسان را سرکار بر گرداند به سخن دیگر بیکاری را از میان بر دارد. کشورهای عقب مانده را در راستای رشد اقتصادی و ترقی فرهنگی قرار دهد. بدین طریق میلیونها انسان از گرسنگی نجات یابند رشد علم و فرهنگ در مناطق عقب مانده تأمین شود، آزادی برابری و برداری در جهان برقرار گردد.

انقلابیون فرانسه پیش از ۲۰۰ سال با همین شعار نظام فئودالی را نابود نمودند. اما خود نتوانستند این شعار انسانی را اجرا کنند. چرا؟ برای اینکه جامعه سرمایه داری نیز مانند جامعه فئودالی جامعه ای است ضد انسانی فئودال ها رعیت را با زمین در یکجا میفروختند. سرمایه داری رعیت را از بردگی آزاد ساخت. شهروند آزاد مجبور شد نیروی کار خود را در بازار کار به صاحبان سرمایه بفروشند با ترس و هراس در انتظار بیرون رانده شدن از کار زندگی کند. زیرا سرمایه داری از لحاظ ماهوی سیستم غیر انسانی و ظالمانه است و باید با سیستم عادلانه اجتماعی عوض شود. جهان امروزی در چنین وضعی قرار دارد که موجودیت سرمایه

داری در لبه پرتگاه قرار گرفته است نه اوباما و نه صاحبان اصلی سرمایه انحصاری قادر نیستند از سقوط سیستم سرمایه داری جلوگیری به عمل آورند.

اوباما: خداحافظ، حقوق بشر

دکتر حسین باقر زاده

سه‌شنبه 17 فروردین 1388 - 7 آوریل 2009

سفر يك هفته‌ای باراك اوباما به قاره اروپا در همسایگی ایران به پایان رسید. در این سفر، او از چند کشور در غرب و شرق اروپا از انگلیس گرفته تا ترکیه و سپس عراق دیدن کرد و در چند نشست مهم بین‌المللی به رتق و فتق مشکلات جهانی روز پرداخت. اقتصاد جهانی، آینده ناتو و نقش آن در افغانستان، خلع سلاح اتمی، و رابطه آمریکا با «جهان اسلام» از مهمترین موضوعاتی بود که در دستور کار آقای اوباما قرار داشت، و هر کدام به مناسبتی در سخنرانی‌ها و مصاحبه‌های مطبوعاتی متعدد او مطرح شد. ولی يك موضوع بود که در همه این مناسبت‌ها بدون استثنا از آن نام برده می‌شد: رابطه با ایران و مسئله فعالیت‌های هسته‌ای جمهوری اسلامی. ایران و سیاستی که آقای اوباما در رابطه با آن پیش گرفته است ترجیح‌بند تقریباً همه سخنرانی‌ها، مصاحبه‌ها و اظهارات آقای اوباما از لندن تا بغداد بود. در این گفتارها او نکات زیادی را در رابطه با ایران پیش کشید. ولی نکاتی را که او مطرح نکرد اهمیت کمتری نداشت و شاید نگفتن همین ناگفته‌ها بیشتر از مشوق‌هایی که او پیش کشید مورد توجه مقامات جمهوری اسلامی قرار گیرد و در پاسخ مثبت به او نقش داشته باشد.

آن چه که آقای اوباما در رابطه با ایران مطرح می‌کرد البته تازگی نداشت. او هم در دوران مبارزات انتخاباتی‌اش و هم پس از احراز مقام ریاست جمهوری بر تغییر سیاست آمریکا در برابر ایران تأکید کرده بود. او در پیام نوروزی‌اش که يك هفته و اندی پیش از سفر اروپایی خود خطاب به ایرانیان و مقامات حاکم ایران فرستاد صریحاً از «جمهوری اسلامی ایران» یاد کرد تا نشان دهد که حکومت ایران را به رسمیت می‌شناسد و خواهان روابط عادی با آن است. علاوه بر این، مقامات کاخ سفید به طور تلویحی گفته‌اند که برای مذاکره با ایران حتماً ممکن است پیش شرط قطع یا تعلیق غنی‌سازی هسته‌ای ایران برداشته شود. در این سفر نیز آقای اوباما به زبان‌های مختلف سعی کرد که حسن نیت خود را در رابطه با ایران نشان دهد و در عین تأکید بر حق ایران به دستیابی به فن‌آوری هسته‌ای برای مصارف صلح‌آمیز، جمهوری اسلامی را در برابر دو گزینه متمایز قرار دهد: یا در فعالیت‌های هسته‌ای خود شفافیت نشان دهد و اعتماد جامعه جهانی را کسب کند تا ایران بتواند جای خود را در این جامعه احراز نماید یا راه انزوا را پیش بگیرد و فشارهای سنگین‌تری را تحمل کند. آمریکا حاضر است برای گزینه اول هر کمکی را در اختیار جمهوری اسلامی بگذارد. در تبیین این سیاست، رییس جمهور آمریکا دستان خود را تا آنجا که در توانش بود به سوی جمهوری اسلامی دراز کرده است.

آقای اوباما این سخنان را در محیط و شرایطی مطرح می‌کرد که از تأیید کامل شنوندگانش برخوردار بود. آمریکای پس از دوران بوش در ذهن اروپاییان موقعیت تازه‌ای یافته است.

خصوصت عمیقی که سیاست‌های تجاوزکارانه بوش در خاورمیانه در سطح جهان و از جمله اروپا ایجاد کرده بود با ریاست جمهوری اوباما و جهت‌گیری‌های سیاسی کاملاً متفاوت او به تدریج به کنار می‌رود. سفر یک هفته‌ای آقای اوباما به اروپا و موفقیت‌هایی که او در برخورد به مسایل عمده جهانی از خود نشان داد، همراه با موضع‌گیری‌های او در باره سلاح‌های هسته‌ای و رابطه با روسیه و چین، تأثیر مثبتی بر افکار عمومی اروپاییان گذاشت. از هم‌چنین در برابر جامعه جهانی و از جمله متحدان روپایی آمریکا تواضع بی‌سابقه‌ای نشان داد. مجموعه این عوامل، فضای مساعدتری در اروپا برای پذیرش سیاست‌های آمریکا تحت ریاست آقای اوباما فراهم آورده است، و اروپا به خصوص از سیاست جدید آقای اوباما در برابر ایران حمایت می‌کند. این حمایت نه فقط در سطح رهبران این قاره و بلکه در سطح عامه مردم نیز دیده می‌شود. به عبارت دیگر، اکنون وقتی رییس جمهور آمریکا خطاب به مردم ایران یا حاکمان آن کشور سخن می‌گوید، بر خلاف دوران جورج بوش، از حمایت اروپاییان (و بخش بزرگی از جامعه جهانی) برخوردار است. رژیم ایران در این شرایط به سختی می‌تواند این پیام را نادیده بگیرد و به سیاست‌های پیشین خود (که از اختلافات بین اروپا و آمریکا بهره برداری می‌کرد) ادامه دهد.

ولی شاید آن چه که بیشتر مقامات ایران را برای پاسخ مثبت به پیام آقای اوباما تشویق کند نه آن چیزهایی باشد که آقای اوباما به تکرار و به صورت‌های مختلف در سخنانش آورده و بلکه چیزهایی باشد که او به عمد و اختیار از گفتن آن‌ها ابا کرده است. پذیرفتن «حق مسلم» انرژی هسته‌ای برای ایران، بهبود وضع اقتصادی مردم، عضویت در سازمان تجارت جهانی، رفع تحریم‌ها، احراز «مقام خود» در جامعه جهانی، و موارد دیگری از این قبیل که آقای اوباما مطرح کرده است البته مشوق‌های پر توانی هستند که هر یک می‌توانند در کشاندن مقامات جمهوری اسلامی به پای میز مذاکره و شفافیت فعالیت هسته‌ای آن نقش ایفا کنند. ولی در ناگفته‌های آقای اوباما نیز چیزهایی وجود دارد که برای حاکمان ایران اهمیت کمتری به عنوان مشوق ندارند. ناگفته‌هایی مانند دموکراسی، آزادی، حقوق بشر، رفع تبعیض، و مانند این‌ها. در انبوه مصاحبه‌ها، سخنرانی‌ها و اظهارات متعدد آقای اوباما در یک هفته سفر او به اروپا که امیدهای تازه‌ای در زمینه‌های رشد اقتصادی و صلح و کاهش سلاح‌های هسته‌ای ایجاد کرد جای زیادی برای این مقولات نبود. آقای اوباما به خصوص وقتی در باره ایران سخن می‌گفت و دست خود را برای صلح و دوستی به سوی حاکمان ایران دراز می‌کرد ظاهراً مُشعر بود که از این مقولات سخنی نگویید و رنجش خاطر آنان را فراهم نیاورد - و این مشوق کوچکی

البته این فقط در رابطه با ایران نیست که آقای اوباما از مقولات دموکراسی و حقوق بشر کمتر سخن به میان می‌آورد. سیاست خارجی آمریکا تحت ریاست آقای اوباما تغییر فاحشی کرده است و یکی از موارد این تغییر به کنار رفتن دموکراسی و حقوق بشر به عنوان یک رکن اساسی سیاست خارجی آمریکا است. در سه دهه گذشته، یعنی از جیمی کارتر تا جورج بوش پسر، تأکید بر حقوق بشر همواره در متن سیاست خارجی آمریکا قرار داشته است. البته (به جز دوران جیمی کارتر) در غالب موارد از این سیاست عمده‌تاً به صورت ابزاری برای مقابله با دشمنان و رقیبان سیاسی (مثلاً در برابر شوروی در دوران جنگ سرد) یا توجیه تجاوز نظامی (مثلاً حمله به عراق) استفاده می‌شده است، و به همین دلیل استاندارد دوگانه در این سیاست وجود داشته است. برای مثال، حکومت‌های آمریکا در عین این که کشورهایی مانند ایران را به دلایل فقدان دموکراسی و نقض حقوق بشر محکوم می‌کردند در مورد این نقض‌ها در کشورهای تحت سلطه رژیم‌های دوست خود مانند عربستان سعودی کمتر سخن می‌گفتند. و

یا رونالد ریگان درست هنگامی که از فقدان دموکراسی و آزادی در اتحاد شوروی داد سخن می‌داد، در مورد سرکوب دموکراسی در آمریکای لاتین خاموش می‌ماند و یا حتی نظامیان و مأموران او عملاً به این سرکوب‌ها کمک می‌رساندند. ولی در دوران اوباما، این برای اولین بار در طول ۳۲ سال است که تأکید بر دموکراسی و حقوق بشر رسماً از محوریت سیاست خارجی آمریکا به کنار می‌رود.

این تغییر اساسی بخشی از گردش تاریخی سیاست خارجی آمریکا و نگاه تازه آن به جهان و به خصوص جهان سوم است. برای آقای اوباما به عنوان رییس جمهور آمریکا طبیعتاً رفاه و امنیت (برای آمریکا) و صلح جهانی در درجه اول قرار دارند، و سیاست خارجی آمریکا عمدتاً حول این اهداف شکل می‌گیرند. مقولاتی از قبیل دموکراسی و حقوق بشر در کشورهای دیگر جهان البته مثل همیشه مورد توجه رهبران آمریکا قرار می‌گیرند، ولی بر خلاف گذشته در دولت اوباما به این امر تظاهر چندانی نخواهد شد. یعنی می‌توان گفت که تفاوت آقای اوباما با اسلاف نزدیک او در مسئله حقوق بشر نه در عمل و بلکه در گفتار است. آقای اوباما در مقایسه با غالب رییس جمهوران پیشین در سه دهه اخیر دست کم از این صداقت برخوردار است که شعار حقوق بشر ندهد و بعد به صورت نابرابر از آن در برابر دوست و دشمن بهره بگیرد. علاوه بر این، آقای اوباما برای جلب نظر مساعد مسلمانان به آمریکا می‌پندارد که باید به «سنن» آنان احترام بگذارد، و در این راه از هیچ تلاشی خودداری نمی‌کند. او در مسجد مسلمانان در ترکیه همانند یک مسلمان معتقد رفتار می‌کند و یا در لندن در برابر پادشاه عربستان سعودی تا کمر خم می‌شود و تعظیم می‌کند. از دید آقای اوباما، ادای احترام به پادشاه عربستان سعودی به عنوان رییس یک کشور «اسلامی» مهمتر از حمایت از حقوق مردم مسلمانی است که تحت حاکمیت این پادشاه از بسیاری از حقوق اولیه خود محرومند.

محاسبه آقای اوباما چندان از واقعیت دور نیست. او می‌داند که توده مسلمان تا حد زیادی تحت تبلیغات رهبران روحانی خود به نشمنی با آمریکا کشانده شده‌اند، و این روحانیان را می‌توان با ژست‌هایی از این قبیل و احترام به «سنت‌های» اسلامی به طرف خود جلب کرد - در حالی که این روحانیان نه تنها سخن گفتن از آزادی و دموکراسی را چندان دل خوش ندارند و بلکه با داعیان آن دشمنی می‌ورزند. بنا بر این، سخن گفتن از آزادی و دموکراسی و حقوق بشر در کشورهای مسلمان‌نشین چندان باعث اقبال توده‌ای نمی‌شود، ولی خضوع و تواضع در برابر نمادهای سنتی و مذهبی و احترام به مقامات روحانی و حکومتی با پشتوانه مذهبی (به شمول پادشاه عربستان که خادم‌الحریمین‌اش می‌نامند) می‌تواند بازده بیشتری از اقبال توده هوادار این مقامات داشته باشد. علاوه بر این، سطح فرهنگی در بسیاری از این جوامع در حدی است که کاربرد دموکراسی و آزادی‌های دموکراتیک در آن‌ها ممکن است به استقرار حکومت‌هایی افراطی‌تر، خشن‌تر و مستبدتر منجر شود، و مآلاً منافع آمریکا را به خطر بیندازد. از این رو، چرا آقای اوباما با تعارف در باره دموکراسی و حقوق بشر از یک سو همانند اسلاف خود در کاربرد آن برای دوست و دشمن به اشکال برخورد کند و به اتخاذ استانداردهای دوگانه مجبور شود و از سوی دیگر احیاناً زمینه بنیادگرایی را تقویت کند؟

این سیاست، بد یا خوب، اکنون وجه مشخصه سیاست خارجی آقای اوباما به خصوص در خاورمیانه و کشورهای مسلمان‌نشین است. زمامداران جمهوری اسلامی نیز اتخاذ چنین سیاستی را از آمریکا می‌طلبند و از آن استقبال می‌کنند. آنان به احتمال زیاد حاضرند در باره هر موضوعی با آمریکا بر سر میز مذاکره بنشینند (به شمول فعالیت هسته‌ای ایران و مسئله فلسطین)، ولی با گفتگو در باره دموکراسی و حقوق بشر دل خوشی ندارند. از این رو،

سکوت آقای اوباما در باره این مسائل ظنین دلپذیری در گوش مقامات ایران دارد، و این عامل شاید بیش از هر مشوق دیگر آنان را به میز مذاکره بکشانند. تا آنجا که به مردم ایران مربوط است نیز شاید این امر چیز بدی نباشد. سیاست‌های حقوق بشری آمریکا در برابر ایران همواره برای مردم این کشور مسئله‌ساز بوده است.

سیاست حقوق بشری کارتر (که صادقانه‌تر از اخلافش بود) به استقرار جمهوری اسلامی یاری رساند، و سیاست‌های رییس جمهورهای بعدی کمکی به استقرار دموکراسی و حقوق بشر در ایران نکرد. شاید با قطع این شعارها از سوی آمریکا امید کاذب مردم ایران به خارج قطع شود و آنان را وادارد که به جای چشم‌انتظار بودن این که «دستی از غیب برون آید و کاری بکند» بر روی پای خود بایستند و استقرار دموکراسی و حقوق بشر در ایران را خود رقم زنند.

خاطراتی از نهضت دموکراتیک آذربایجان

قسمت نخست در شماره ۵۴

پس از قلع و قم نهضت جنگل و جمهوری گیلان پیشه‌وری به روسیه می‌رود و در سال ۱۹۲۷ میلادی دوباره به ایران بر می‌گردد و پس از مدتی از طرف مقامات پلیس دستگیر می‌شود در زندان قصر زندانی می‌شود. بعد به کاشان تبعید می‌گردد پس از عفو زندانیان سیاسی در سال ۱۹۴۱ میلادی آزاد می‌گردد. پس از آزادی پیشه‌وری به تهران آمده روزنامه «آزیر» را تاسیس و به انتشار آن می‌پردازد. بطوریکه قبلاً گفته شد پیشه‌وری در خرداد ماه ۱۳۲۳ به نمایندگی مجلس چهاردهم از تبریز انتخاب شد ولی نمایندگان مرتجع مجلس اعتبارنامه او را در ۲۲ تیر ماه ۱۳۲۳ لغو کردند و بدین ترتیب حق قانونی او را پایمال نمودند. پس از این حادثه در اواسط مرداد ماه ۱۳۲۴ پیشه‌وری به تبریز رفته مقدمات تشکیل فرقه دمکرات آذربایجان را فراهم می‌نماید و ۱۲ شهریور ماه ۱۳۲۴ فرقه دمکرات آذربایجان را تشکیل داده در شهرها و قصابات ایالت سازمانهای محلی را تشکیل می‌دهد. ۲۱ آذر ماه ۱۳۲۴ پیشه‌وری تشکیل حکومت ملی را اعلام می‌نماید و از این پس ایالات آذربایجان و زنجان زیر اداره حکومت ملی در می‌آید. ۱۴ شهریور ماه سال ۱۳۲۴ اولین شماره روزنامه آذربایجان ارگان فرقه دمکرات آذربایجان منتشر شد. ۱۹ شهریور ماه سال ۱۳۲۴ بنابه تصمیم کمیته ایالتی حزب توده ایران سازمانهای حزب و اتحادیه‌های کارگری در آذربایجان به فرقه دمکرات آذربایجان ادغام می‌گردد. در تاریخ ۲۹ آبان‌ماه سال ۱۳۲۴ کنکره بزرگ ملی با حضور ۷۲۹ نماینده از شهرها و دهات آذربایجان از طرف حاجی عظیم خان برادرستارخان سردار ملی افتتاح می‌گردد. این کنکره بعدها به مجلس مؤسسان تبدیل گردید.

با تشکیل ارگانهای دولتی و نیروهای مسلح (فدائیان) و فشار شدید توده ها ۲۲ آذر ماه سال ۱۳۲۴ پادگان نظامی تبریز به فرماندهی سرتیپ درخشان تسلیم گردیده و مهمات خود را به نیروهای مسلح انقلابی تحویل می دهند.

فرقه دمکرات آذربایجان در علامیه ۱۲ شهریور ۱۳۲۴، در اسناد بعدی و رهبران حکومت ملی به کرات اعلام نمودند که ما خود مختاری برای آذربایجان با حفظ تمامیت ارضی ایران را می خواهیم. کنکره ملی آذربایجان در ۲۹ آبانماه سال ۱۳۲۴ فرمان انتخاب مجلس ملی را صادر می نماید و مجلس ملی آذربایجان در ۲۱ آذر ماه ۱۳۲۴ رسماً افتتاح شد و سید جعفر پیشه وری رهبر فرقه دمکرات مأمور تشکیل کابینه گردید و بعد از ظهر همان روز حکومت ملی و برنامه آن از طرف مجلس ملی تأیید شد (بهزاد بهزادی نگاهی به وقایع سالهای ۱۳۲۴-۱۳۲۵ آذربایجان - تهران ۱۳۸۴). بدین ترتیب اولین کابینه حکومت ملی آذربایجان به رهبری سید جعفر پیشه وری با شرکت ۱۰ وزیر تشکیل گردید.

۱- سید جعفر پیشه وری - نخست وزیر.

۲- دکتر سلام اله جاوید وزیر کشور.

۳- دکتر اورنگی وزیر بهداری،

۴- دکتر مهتاش وزیر کشاورزی ،

۵- کبیری وزیر راه و پست و تلگراف و تلفن

۶- محمد بی ریا وزیر معارف،

۷- جعفر کاویان - وزیر ارتش ملی،

۸- غلامرضا الهامی - وزیر مالیه.

۹- یوسف عظیمیا وزیر داد گستری،

۱۰- رضا رسولی وزیر تجارت و اقتصاد.

۲۷ آذر ماه ۱۳۲۴ پادگان ارومیه به حکومت ملی آذربایجان تسلیم شد و بدین ترتیب مراکز مقاومت به حکومت ملی از بین رفت.

بدین ترتیب در تاریخ ۲۱ آذر ماه ۱۳۲۴ مجلس ملی آذربایجان استقرار حکومت خود مختار آذربایجان را رسماً اعلام نمود. استاد بهزاد بهزادی در کتاب نگاهی به وقایع سالهای ۱۳۲۴ و ۱۳۲۵ آذربایجان چنین می نویسد حکومت یک ساله فرقه دموکرات آذربایجان از ۲۱ آذر ماه ۱۳۲۴ تا ۲۲ آذر ۱۳۲۵ در آذربایجان جنوبی به مرکزیت تبریز، از جمله رویدادهای مهم تاریخ معاصر ایران و آذربایجان است. حکومت ملی آذربایجان از همان روز تشکیل خود

شروع به کار نموده سیمای شهرها و قصبات را عوض می کرد. یکی از اقدامات تاریخی حکومت ملی آذربایجان با تأسیس دانشگاه آذربایجان در تبریز در ۱۹ دیماه ۱۳۲۴ بود. در مرحله اول ۳- دانشکده: کشاورزی، پزشکی و تعلیم و ترتیب به فعالیت مشغول شد. ۲۲ خرداد ماه ۱۳۲۵ دانشگاه آذربایجان تأسیس گردیده و دانشکده های طب، کشاورزی و ادبیات رسماً شروع بکار گردید. از اقدامات مهم حکومت ملی تفویض حق انتخاب کردن و انتخاب شدن به زنان در انتخابات مجلس، انجمن های ایالتی و ولایتی، انجمن های شهر و بخش و ده با حقوق برابر با مردان این اقدام بسیار مهم برای اولین بار در تاریخ ایران بوسیله حکومت ملی آذربایجان به مرحله اجرا در می آمد. از جمله اقدامات مهم حکومت ملی رسمیت تحصیل در تمام مقاطع تحصیل به زبان آذربایجانی بود. اقلیت های زبانی از آن جمله کردها، ارمنی ها، آسوریها و سایرین که در آذربایجان مقیم بودند حق داشتند که در ۳ کلاس اول ابتدائی به زبان مادری خود تدریس کنند.

در موافقت نامه مورخ ۲۳/۳/۲۵ بین دولت مرکزی و نمایندگان آذربایجان ضمن تأیید اصل مورد توافق مقرر شد که تحصیل در پنج سال ابتدائی به زبان مادری باشد. این یک موفقیت تاریخی حکومت ملی آذربایجان بود. در مورد تأسیس دانشگاه آذربایجان باید اظهار نمود که تأسیس این دانشگاه در تبریز انحصار دانشگاه تهران را در ایران شکست و لزوم و امکان تأسیس دانشگاه در سایر استانها و نقاط کشور را به اثبات رسانید از اقدامات بسیار مهم حکومت ملی تقسیم اراضی خالصه و املاک مصادره شده مالیکین که آذربایجان را ترک کرده ویدامی ارتجاع پناه برده علیه حکومت ملی به طوطئه مشغول بودند می باشد. بدین ترتیب ۳ هزار پارچه خالصه و ۴۳۷ پارچه املاک مصادره ای در زمان کوتاهی بطور عادلانه بین یک میلیون نفر تقسیم شد (بهزاد بهزادی ۱۳۸۴). در دوره یکساله حکومت ملی تأمین امنیت یکی از اقدامات مهم بود. حکومت ملی افراد خوشنام و سالم محلی را به ریاست ادارات می گماشت به خصوص روسای شهربانی ها به افراد صادق محول می شد. حکومت ملی ژاندارمری را منحل کرده در نیروهای انتظامی ادغام نمود و مبارزه شدید با اشرار و اوپاش را تسری داد و بدینوسیله امنیت در شهرها و دهات را تأمین نمود. از اقدامات مهم حکومت ملی مبارزه بار شوه خواری استعمال مواد مخدر فحشا و فساد بود که از طرف اهالی با رضایت مورد استقبال واقع شد. عمران و آبادی شهرها و دهات در صدر برنامه های حکومت ملی قرار داشت. اسناد بهزاد بهزادی در کتاب خود نگاهی به وقایع سالهای ۱۳۲۴ و ۱۳۲۵ آذربایجان به اظهارات کنسول انگلیس در تبریز که از کتاب پرواند آبراهامیان (تهران ۱۳۸۱) اخذ شده چنین می

نویسد ... هرچند که روسها به دلیل اهداف خود از حکومت ملی آذربایجان پشتیبانی می کنند.... ولی نمی توان انکار کرد که بدبختی ها و بی عدالتی هایی وجود دارد که اگر در هر کشور دیگری بود به شورش خود انگیزته منجر می شد. نمیتوانم باور کنم که این نهضت کاملاً کار روسها باشد بلکه به نظر می رسد آنها از یک وضعیت انقلابی واقعی - بهره برداری می کنند. مردم آذربایجان به این نتیجه رسیدند که نامزدهای محلی آنها می توانند به خوبی تهرانی ها از عهده این کار بر آیند با یک سفر کوتاه (به آذربایجان) متوجه شدم که این حکومت محلی هوشیارتر، کار آمدتر و قوی تر از حکومت پیشین فارس ها ظاهر شده است. در مورد آبادی شهرها روزمانه نیویورک هرالد تریبون از قول مخبر خود چنین نوشت دمکراتها در مدت یکسال حکومت خود در شهر تبریز اصلاحات مهمی انجام دادند. در عرض یکسال بیش از کلیه کوچه های که در سالهای قبل احداث شده بود خیابان سازی شده است. چهار میل مسافت بین شهر و استگاه راه آهن آسفالت شده و گدایان از کوچه ها رانده شده بودند... تعریض و ترمیم جاده های بین شهرها از فعالیت های چشمگیر حکومت ملی بود.

تالیف کتابهای درسی کلاس های ابتدائی چاپ و ارسال آنها به مدارس در سراسر آذربایجان تأسیس ایستگاه فرستنده رادیو تبریز در تاریخ ۱۳۲۵/۲/۶ - احیای تئاتر ملی آذربایجان و تشکیل گروه های از هنرپیشگان مستعد و سابقه دار در تبریز، تشکیل خدمات بهداشتی و بهداری به منظور مبارزه و پیشگیری از بیماریهای مسری، واکسیناسیون کودکان، تشکیل پرورشگاه ها برای کودکان بی سرپرست و غیره این ها بخش کوچکی از کارهای حکومت ملی بود که به تصویر آنها اکتفا کردیم در ۲۱ آذر ۱۳۲۴ من در آستارا در منزل پدری بودم در شهر وضع انقلابی حاکم بود کمیته فرقه دمکرات آستارا عملیات انقلابی را رهبری می کرد. کمیته عده ای از کمونیستهای قدیمی بودند صادق خان زمانی رهبری کمیته را بعهده داشت توده ایهای متعصب محمد شمسی سید آقا عون اللهی، محمد حبیبی، فرضی دهقان، ممی نونه کرانی - خدادادخان زمانی و سایرین عملیات تصرف شهر را اداره می کردند. در شهر چند نظامی در مرزبانی - عده ای پاسبان در شهربانی و ژاندارمها در ژاندارمری بودند که امکان مقاومت در مقابل فدائیان را نداشتند. رئیس ژاندارمری آقای سید علی صفوی که داماد (شوهر خواهرم) مابود بیش از سایرین قصد مقاومت داشت حمله به شهر از طرف اردبیل شروع شد فدائیان اطراف اردبیل به فرماندهی فرضی دهقان صبح زود وارد شهر شدند و اولین بر خورد در کلانتری مرز بود که به مرگ فرمانده آن سرهنگ ظهیرنیا انجامید.

شهربانی و ژاندارمری با کمترین تلفات به تصرف فدائیان در آمد. ستوان یکم صفوی فرمانده ژاندارمری قصد مقاومت داشت لذا با یک تفنگ برنومقداری فشنگ در زیر زمین منزلمان موضع گرفت افراد خانواده مان بخصوص پدرمان از ایشان خواست که مقاومت ننمایند در غیر آن صورت افراد خانواده هم کشته خواهند شد. قرار شد. من در زیر زمین به ایشان پیوندم و سعی کنم که ایشان را از مقاومت بی خودی باز دارم. بیاد دارم ایشان موضع گرفته بودند. و امکان آن را داشتند که چند فدائی را که بخواهند به مقر او نزدیک شوند از پای در آورند در آنصورت ساکنین خانه را می کشتند. بالاخره عده ای فدائی وارد حیاط شده خانه را باز رسی کردند ولی به زیر زمین نزدیک نشدند و ماسالم از این مهلکه جان بردیم. شهر به تصرف فدائیان در آمد عده ای از کارمندان دولت به تهران گریختند. در عرض ۲-۳ روز وضع به حال عادی در آمد و دمکراتها فدائیان را برای حمله به مناطق طالش آماده می کردند. بالاخره فرمان حمله داده شد و نیروهای انقلابی تاکپورچال (در نزدیک بندر پهلوی) منطقه وسیعی را به تصرف در آوردند و خود را برای تصرف بندر پهلوی آماده می کردند ولی پس از چند روز تبریز دستور عقب نشینی را داد و نیروهای انقلابی در منطقه لوندویل و چلوند متمرکز شدند به منظور تأمین امنیت منطقه حکومت دموکراتها چند نفر از خوانین محلی که در جنگل متمرکز بودند و مسلح هم بودند از جمله رشید خان - ضرغام خان و فرزندانشان را گرفته در منطقه کشفی در مرز شوروی اعدام نمودند. بدین ترتیب افراد مسلح را که در جنگل حکمرانی می کردند از بین بردند. این عشایر بعضاً به خاک شوروی رسوخ کرده شرارت می نمودند. بدین ترتیب دموکراتها در آستارا منطقه امنی ایجاد نموده به حاکمیت خود ادامه دادند. پس از تصرف آستارا من به بندر پهلوی رفته به فعالیت خودم در سازمان جوانان ادامه می دادم دولت حلقه محاصره نیروهای انقلابی را تنگ تر می کرد. در آبانماه ۱۳۲۵ کمیته حزب توده بندر پهلوی متینک اعتراض علیه اقدامات سرکویگرانه دولت تشکیل داد که در آن دکتر بهزاد صدر کمیته سخنرانی جالب یکساعته انجام داد ولی ژاندارمها چند تا طاپانچه را به شهر ریختند و متینک را بهم زدند. تصمیم گرفته شد که جلسه در ساختمان کمیته ادامه یابد ما به سالن جمع شدیم که غفلتاً ژاندارمها بد اینجا حمله کرده گلوله باران کردند چند نفر زخمی شد که من در جزو آنها بودم تیر به انگشت دوم دست را ستم خورد که منجر به خونریزی گردید مرا از سالن به حیاط منتقل کردند و دختر جوانی به حیاطشان برد خوشبختانه پدرش پزشک بود که به معالجه ام پرداخت شب را در آنجا ماندم. آثار این تیر خوردگی تا به امروز هم در انگشتم دیده می شود.

پس از بهبود نسبی به رشت رفته در کمیته ایالتی سازمان جوانان به فعالیت مشغول شدم و در همین وقت هم به عضویت کمیته ایالتی سازمان جوانان انتخاب شدم.

پس از خروج ارتش سرخ از ایران که تحت فشار شدید سازمان ملل متفق و بخصوص آمریکا و انگلیس انجام شد وضع در آذربایجان بحرانی گردید. دولت مرکزی به کمک آمریکا ارتش را تقویت می کرد و معلوم بود که برای اشغال آذربایجان تدارک دیده می شود. فرقه دمکرات نیز نیروهای خود را سازمان می داد و تقویت می نمود نیروهای مسلح دو طرف در قافلانکوه موضع گرفته بودند. در مدت یکسال حاکمیت دمکراتها مذاکرات با حکومت مرکزی ادامه داشت. ۶ بهمن ۱۳۲۴ احمد قوام (قوام السلطنه) که یکی از سیاستمداران کهنه کار برجسته ایران بود به نخست وزری می رسد و مطبوعات تهران اطلاع دادند که یکی از کارمندان ارشد سفارت شوروی در تهران علی اوف با قوام السلطنه ملاقات نموده و اظهار کرده که دولت شوروی برای پذیرائی یک هئیت ایرانی در مسکو آماده می باشد. احتمال داده می شد که قوام السلطنه پس از معرفی کابینه خود به شاه خودش در راس هئیتی به مسکو مسافرت خواهد نمود. در این حین مظفر فیروز به معاونت نخست وزیرانتخاب می شود و ریاست تبلیغات دولت را هم بعهده دارد. مظفر فیروز پسر نصرت الدوله پسر بزرگ فرما نفر ما می باشد. پس از بر گشت سید ضیا الدین به ایران (از تبعید بر گشت) مظفر فیروز به ایشان پیوست و به مدیریت روزنامه رعد امروز که شدیداً ارتجاعی بود رسید. این روزنامه شدیداً روزنامه های حزب توده را می کوبید. حتی از فحاشی قلمی هم استاده می کرد ولی پس از مدت کوتاهی میانه مظفر فیروز با سید ضیا الدین بهم خورد و سیمای دیگری بخود گرفت و به مقام معاونت قوام السلطنه رسید. ۲۹ بهمن ماه هواپیمائی که از مسکو فرستاده شده بود هئیت دولتی ایران را به ریاست احمد قوام (قوام السلطنه) به مسکو منتقل می نماید عده ای از و کلای مجلس و روزنامه نگاران هم جز و این هئیت بودند. از اعضای برجسته دولت سهیلی، دکتر متین دفتری دکتر شفق نیکپور و غیره در هئیت اغرامی بودند. بعد از حرکت از تهران هئیت اعزامی در باکو توقف نموده و مورد استقبال رهبران جمهوری واقع شده: و شب در تأثر اوپرای باکو به یک نمایش تماشا کرده هئیت اعزامی صبح از باکو به سوی مسکو حرکت نموده و بعد از ظهر همان روز وارد مسکو گردیده. هئیت در فرودگاه از طرف و ویچلا و مولوتف مورد استقبال واقع گردیده است. وزیران و ژنرالها، سفیران خارجی هم در فرودگاه هئیت ایرانی را استقبال کردند. در فرودگاه قوام سخنرانی کوتاهی نموده از استقبالی که از ایشان به عمل آمده اظهار تشکر نموده اظهار امیدواری کرد که روابط دو کشور همسایه رو به

بهبودی خواهد گذشت. استقبال مقامات شوروی از هئیت نمایندگی ایران بقدری گرم بود که یکی از اعضای هئیت جهایگر تفضلی در روزنامه شهباز مقاله ای در تعریف از دولت شوروی و رهبری کبیر آن ژوزف استالین نگاشته بود. در دوم اسفند ماه مذاکرات ایران شوروی رسماً شروع شد و ریاست هئیت شوروی را مولوتف که معاونت استالین را داشت و یکی از شخصیت های درجه اول شوروی بود بعهده داشت. در مورد مذاکرات دو کشور اطلاعات رسمی منتشر نشده بود ولی در محافل سیاسی گفته می شد که مذاکرات در خصوص امتیاز نفت شمال جریان دارد. احتمال داده می شد که در صورت اخذ امتیاز از ایران برای استخراج نفت شمال شوروی در امور داخلی ایران دخالت ننموده و به دولت امکان خواهد داد که مسائل و مشکلات داخلی کشور را حل نماید. هئیت نمایندگی ایران در مسکو از طرف استالین پذیرفته شد و این دیدار گر می بود.

این دوره ای بود که دولت شوروی تصمیم گرفته بود. نیروهای خود را از ایران بیرون ببرد. ارتش انگلیس و آمریکا که از متفقین روسیه در جنگ بودند نیروهای خود را از ایران برده بودند. اخبار مطبوعات نشانگر تخلیه مناطق خراسان سمنان و سایر نقاط بود ولی این تخلیه با سرعت همراه نبود. استقبال گرم شوروی از نخست وزیر ایران، امضای طرح قرار داد. بین دو کشور تخلیه ایران از نیروهای شوروی موقع حکومت ملی را بشدت تضعیف می نمود لذا در داخل آذربایجان مخالفین حکومت ملی جان می گرفتند. خبر گزاری رسمی شوروی ۱۱ اسفند ماه ۱۳۲۴ اطلاع داد که از دوم ماه مارس ۱۳۲۵ (فروردین) نیروهای شوروی از طریق شمال خراسان از ایران خارج خواهند شد. در اعلامیه همچنین گفته شده که نیروهای شوروی تا روشن شدن اوضاع در منطقه شمال غرب و غرب ایران در آنجا خواهند ماند. ۱۶ فروردین ماه ۱۳۲۵ مذاکرات مسکوبا موفقیت به اتمام رسید و موافقت نامه بین طرفین مذاکره امضا شد. مذاکرات بین دولت مرکزی و حکومت ملی آذربایجان هم ادامه داشت که در نتیجه هئیت نمایندگی حکومت ملی به ریاست سید جعفر پیشه وری ۱۸ اردیبهشت ماه ۱۳۲۵ وارد تهران شد. پیشه وری در لباس نظامی وارد تهران شد که سمبولیک بود. در تهران در مذاکرات دو طرف امضای قرار داد بین ایران و شوروی تأثیر فراوانی داشت. ۱۹ اردیبهشت ماه ۱۳۲۵ نیروهای شوروی بطور کامل خاک ایران را ترک کردند. مردم ایران بخصوص اهالی آذربایجان سربازان و افسران ارتش سرخ را گل باران کردند به منظور ادامه مذاکرات بین مقامات دولتی ایران و حکومت ملی آذربایجان و عقد قرار داد. ۲۱ خرداد ماه ۱۳۲۵ هئیت نمایندگی ایران (هئیت سیاسی و نظامی) به ریاست مظفر فیروز وارد تبریز گردیده از طرف

مقامات محلی مورد استقبال قرار گرفت. هئیت نمایندگی با مقامات حکومت ملی به مذاکراتی که در تهران آغاز شده بود ادامه داد و توافقنامه ۷ ماده ای را تنظیم نمود. یک روز پس از ورود هئیت نمایندگی ایران به تبریز ۲۲ خرداد ماه دانشگاه آذربایجان رسماً تأسیس گردید و آذربایجان اونیورسیته ی، اونیورسیته ی آذربایجان نامیده شد. دکتر جهانشاهلو به ریاست اولین دانشگاه آذربایجان تعیین گردید و کمیسیونی عبارت از ۷ نفر انتخاب شد. تا مقدمات افتتاح دانشگاه را در مهر ماه ۱۳۲۵ فراهم نماید. آقای بهزاد بهزادی در کتاب خود نگاهی به وقایع سالهای ۱۳۲۴-۱۳۲۵ آذربایجان (تهران ۱۲۸۴) در مورد دانشگاه آذربایجان چنین می نویسد در تاریخ ۱۳۲۵/۲/۲۲ مراسم کلنگ زنی با گذاشتن سنگ بنای ساختمان اصلی ابتدا در ساختمان دانشسرای مقدماتی بر گزار شد. و سپس مدعوین با حضور پیشه وری به محل اصلی دانشگاه رفتند و پیشه وری درد داخل بطری یاد بود نامه ای را در بتون پی ستون اصلی قرار داد. کار ساختمانی آغاز گردید. محل ساختمان دانشگاه در مدخل شرقی شهر در باغ قدیمی صاحب دیوان انتخاب گردید بدین ترتیب محل ساختمان دانشگاه تبریز انتخاب شد و همانطوری که رهبر نهضت دمکراتیک آذربایجان سید چعفر پیشه وری گفته بود امروز به شهرک بزرگ دانشگاهی تبدیل گردید. دانشگاه مرکب از دو دانشکده بود: ۱- پزشکی مدت تحصیل ۶ سال و فاکولته های ادبیات، تاریخ و جغرافیا، طبیعیات و شیمی، ریاضیات و فیزیک دوره تحصیل در این دانشکده ها ۳ سال بود و در هر رشته ۳۰ دانشجو پذیرفته شد. امروز دانشگاه تبریز به یک شهری تبدیل شده و ده ها فاکولته و دانشکده در ترکیب خود دارد. این یکی از بهترین دانشگاه های کشور بوده دارای استادانی مبرز، وظیفه شناس و صادق به علم و دانش می باشد. در اینجا چند جمله از کتاب استاد بهزاد بهزادی را می آورم. پیشه وری در رشته زبان و ادبیات کلاسیک ندریس می کرد و پنجشنبه ها به دانشکده می آمد و در موقع تنفس دانشجویان دورش حلقه می زدند و با اشتیاق فراوان با این معلم پیروز و رهبر حکومت ملی صحبت می کردند. حضور پیشه وری در دانشگاه موجب توجه خاص به امور جاری دانشگاه بود. (تهران ۱۳۸۴).

استاد بهزادی می نویسد چه نیکو است که دانشجویان دانشگاه تبریز سالگرد این روز با روز نهم دیماه ۲۴ را جشن بگیرند و به بنیاد گزاران آن به ویژه به پیشه وری درود بفرستند. (تهران ۱۳۸۴). مردم آذربایجان بیانگذار این دانشگاه بزرگ را فراموش نگردند. در دیدارهای سالهای ۱۹۹۰-۱۹۹۶ در دانشگاه تبریز استادان و دانشجویان بنیان گزار دانشگاه را با تحسین یاد می کردند. تأسیس دانشگاه تبریز و سایر تدابیر نشان می داد که رهبران فرقه دمکرات

مصمم هستند که برای بقای حکومت ملی حتی در شرایط بهبود روابط ایران و شوروی مبارزه نمایند. روزنامه آذربایجان اورگان کمیته مرکزی فرقه دمکرات آذربایجان در شماره سوم اسفند ماه خود در مورد مذاکرات ایران و شوروی که توسط قوام السلطنه نخست زیر ایران جریان دارد اظهار امیدواری کرده بود که دولت بزرگ و همسایه که مدافع حقوق ملل کوچک است ملت ۵ میلیونی آذربایجان را فراموش نخواهد. کرد و اقدامی بر خلاف میل آذربایجان انجام نخواهد داد. متن این مقاله نشان می داد که رهبری فرقه دمکرات از بهبود روابط ایران و شوروی و عقد قرار داد بین دو کشور نگران هستند و عقب نشینی دیپلماسی شوروی را در مسئله پشتبانی از نهضت دمکراتیک آذربایجان احتمال می دادند. ۱۵ اسفند ماه مطبوعات خروج کامل نیروهای انگلیس را از ایران اعلام نمودند و نیروهای نظامی ایران در مناطق تخلیه شده مستقر شدند.

۵ اسفند ماه ۱۳۲۴ شماره اول روزنامه آزاد ملت اورگان رسمی مجلس ملی آذربایجان منتشر شد که توسط آقای شمس اداره می شود. شمس لیسانس حقوق و در اوایل ورود ارتش سرخ به ایران روزنامه آذربایجان را با همکاری میرزا علی شبستری منتشر می نمود. مقالات این روزنامه به فارسی و آذربایجانی نوشته می شد.

پروفسور دکتر بهروز شکوری عضو آکادمی علوم نیویورک.

ادامه دارد.

آذربایجان دموکرات فرقه سینین مهاجرته کی فعالیتی ده عمومی کنفرانسارین تصدیقینه وئرلمیشدیر.

آذربایجان خالقینین میارزه سینین استیفامتلرینی بو زماناؤیرتمک اوچون ایرانین داخلی و خارجی وضعیتینی معینلشدیرمک قارشیدا دوروردو. چونکی ایران دولتی سوسیالیست دولت لری ایله، خصوصیه سووه ت دولتی ایله اقتصادی و سیاسی علاقه لری گنیشلندیردی. سووه ت دولتینین ایرانلا آپاردیغی سیاست خیلی یومشالمیشدیر. ایران دولتی ایسه امپریالیزم ایله علاقه لرینی آرتیریردی. سلاحلانمخایا داها چوخ یئر وئرلیردی. انله جه ده داخلده انقلابی قوه لره قارشی هجوم گوجلندیرلمیشدیر. بونونلا علاقه دار حزب توده ایرانین و اونون آذربایجان نشکیلانی آذربایجان دموکرات فرقه سی ئوزونون خط حرکتینی معینلشدیرمه لی ایدی.

اونا گوره ده آذربایجان دموکرات فرقه سی ئوزونون خط حرکتینی و آپاراجاگی ایدیالوژی ایشلری معینلشدیرمک ایچون فرقه عضولرینین فکرینی و رائیلرینی نظره آلماق مقصدیله عمومی کنفرانسین کئچیریلمه سی ضرورینی میدانا گلیمیشدیر. عمومی کنفرانسا حاضیرلیق ایشلرینی معینلشدیرمک ایچون آذربایجان دموکرات فرقه سینین گنیش پلنومو کچیریلیمیشدیر. 1965- جی ایلین ایون آیندا کجیریلن پلنوم جوانلار تشکیلاتینین ایشینی محکملندیرمک، اونلارین ایره لی چکیلمه سینه فکر وئرلیمه سینی ایره لی سورموشدور.

آذربایجان دموکرات فرقه سینین 5- جی عمومی رسوبلیکه کنفرانسینین کچیریلمه سینه حاضیرلیق ایشلرینین گورولمه سی قرارا آلینمیشدیر. بوتون آشاغی تشکیلاتلاردا 1965- جی ایلین آخیرینا قدر حسابات سئجگی اجلاساری کئچیریلیب قورتارمیش، عمومی رسوبلیکا کنفرانسیندا اشتراک ائده جک نماینده لر معینلشدیریلیمیشدیر. ینی تعلیمات اساسیندا هر 30 نفر فرقه عضولریندن بیر نفر حل اندیجی سسله نماینده سچیلیمیشدی. بئله لیکله 5- جی عمومی رسوبلیکا کنفرانسیندا 105 نفر حل اندیجی سسله نماینده لر اشتراک ائتمیشدیر. بوتون گورولن حاضیرلیق ایشلریندن سونرا 1966- جی ایلین آپریل آیین 21- 23- ده حزب توده ایرانین آذربایجان تشکیلاتی آذربایجان دموکرات فرقه سینین 5- جی عمومی رسوبلیکا کنفرانسی کچیریلیمیشدیر. کنفرانسی آذربایجان دموکرات فرقه سینین صدری غلام یحیی دانشیان آچیق اعلان ائدیکن سونرا کنفرانس نماینده لری وئتنام خالق ایله هم ری اولماغی قید اتمکله، وئتنام خالقینا مادی یاردم ائدیلمه سینی ایره لی سورموشلر. کنفرانس قارداش پارتیالارین آراسیندا باش وئرن اختلافلاردا حزب توده ایرانین و اونون آذربایجان تشکیلاتینین دوزگون موقعده ده دایانماسینی نصدیق ائتمیشدیر.

کنفرانسین حسابات معروضه سینده ایرانین اقتصادی و سیاسی وضیتی نماینده لره چاتدیریلیمیشدیر. حسابات معروضه سینده قید ائدیلمیشدی، هویدا دولتی یئنه ده بیر میلیارد 500 میلیون رئال کسیرله بودجه نی مجلسه تقدیم انمیشدیر. کنفرانس قید اتمیشدیرکی ایرانین نفتینی یئنه خارجی امپریالیزمین انحصارچیلاری غارت ائدیملر. حسابات معروضه سینده قید ائدیلمیشدیرکی، ایراندا قیمت لر 14 - دغه، ئو کرایه سی 17 - دغه و سایر لر بئله آرتیغی حالدا امک حاکی 3-4 دغه آرتیمیشدیر. عینی زماندا معروضه ده قید ائدیلمیشدیرکی، محمد رضا شاه پهلوی «سننتو» پاکتینا داخل اولماقلا، اونون واسطه سیله یاخین شرقده امپریالیزمین ژادارماسینا و آلتیسینا چئوریلیمیشدیر.

حسابات معروضه سینده ایراندا مترقی قوه لرین حبس ائدیلمه سینی و اعدام اولونمالارینی، خصوصیه علی خاوری و حکمتجو پرویزین حاقیندا اعدام حکمونون چیخاریلماسینا نوز اعتراضینی بیلدیرمیشدیر. ائله جه ده زندانلاردا نوز مبارزه لرینی قهرمانلیقلا دوام اتدیرن سیاسی زندانلره صمیمی سلام گوندرمکله اونلارلا هم ری اولدوقلارینی بیلدیرمیشدیر.

کنفرانس آذربایجان دا ایشسیزلیگی آرادان قاردریماق، آذربایجاندا ایرانین باشقا ایالت لرینه کتلی آخینین قارشیسینی آلماق ایچون آذربایجاندا صنایع و کند تصرفاتینین انکشافینا فکر وئریمه سینی، آذربایجان دیلینین تدریس اولونماسینی طلب ائتمیشدیر. کنفرانس قید ائتمیشدیرکی، 4- جو کنفرانس ایله 5- جی کنفرانس آراسیندا آشاغی تشکیلاتلاردا 2 دغه حسابات سئجگی اجلاساری کچیریلیمیشدیر. بو زمان تشکیلاتلاردا ایکی استقامتده ایدیالوژی ایش آپاریلیمیشدیر. جانلی و شفاهی معروضه لر، موصاحبه لر کچیرمکله، دیگر طرفدن دورو و غیره دورو نشریات و مطبوعات نوزره آپاریلیمیشدیر. معروضه لر و روزنامه لرده یازیلان مقاله لر فاکتورلار یازیلیمیشدیر. ایدیالوژی ساحه لرده «آذربایجان» روزنامه سی بویوک رول اوینامیشدیر. «پیک ایران» رادیوسونون ماتریالاری روزنامه واسطه سیله سیاسی مهاجرلر آراسیندا یاییلمیشدیر. «آذربایجان» روزنامه سی نزدینده چوخلو نشریه لر چاپ اولوب یاییلمیشدیر.

کنفرانس قید ائتمیشدیر کی، آذربایجان دموکرات فرقه سینین رهبرلیگی آلتیندا یازیچیلار جمعیتینین فعالیتی گوجلنیمیشدیر. اونلار ایراندا گندن انقلابی مبارزه نی ایشیقلا ندیرماقلا، مهاجرته اولان یولداشلارین آراسیندا تعلیم تربیه سینه مثبت تأثیر بوراخمیشدیر. اثرلر و شعرلر یازماقلا ایدیالوژی ایشلری گوجلندیریدیلر. کنفرانس عینی زماندا جوانلر آراسیندا تعلیم تربیه ایشلرینین داها یاخشیشلادیریلماسینی قید اتمیشدیر.

کنفرانسین قرار لایحه سینده قید ایلیمیشدیر کی، حاضریدا ایراندا امپریالیزم ایله گئنیش خالق کتله لری آراسیندا، ارتجا ایله مترقی قوه لر آراسیندا ضدیت لر گوجلنیمیشدیر. شاهین «آغ انقلاب» ادلی اصلاحات وئرمه سینه باخمایاراق ایشسیزلیک، یوخسولوق و باهالیق آرتیمیشدیر. بونون نتیجه سینده ئولکه ده مبارزه گوجلنیمیشدیر. بوندان باجاریقلا استفاده ائدیلمه سی بیر وظیفه کیمی قارشیدا دورور. کنفرانس آذربایجاندا ارتجانین ظلمو ایله برابر ملی ظلمون ده دوام ائتمه سینی قید اتمیش و آذربایجان خالقینی مبارزه یه چاغیرمیشدیر. بو ظلم نتیجه سینده آذربایجانلی ترک اندیب ایرانین باشقا ایالتلرینه گندن لرین سائی چوخالیمیشدیر. کنفرانس عینی

زماندا قید ائتمیشدیر کی، بیز ایرانین بی طرف اولماسینی، سیاسی، اقتصادی مستقلینی و ئولکه ده یاشایان بونون طبقه لرین برابر و هم ریلیگ اساسیندا یاشاماسینی و انقلابی قوه لرین عمل بیرلیگینی، ایران خالقارینین دوستلوق و وحدتینی مدافعه ایتمه لی، خصوصیه حزب توده ایرانین داخلی بیرلیگینی قورومالییق.

کنفرانس فرقه نینین نشریه لرینین داها زنگینلشدیریلمه سینی «آذربایجان» روزنامه سی، «آذربایجان» مجله سینین نشرینی کفیتلی چیخاریلماسی ایله برابر آذربایجان ملی حکومتینین یارانما سینین اهمیتینی، آذربایجان دموکرات فرقه سینین یارانماسی ضرورتی تاریخی و 21 آذر حرکاتی حاقیندا یازیلارینین سندلشدیریلمه سی توصیه ائدلمیشدیر.

کنفرانس ایرانلی سیاسی پناهنده لر جمعیتینین یارانماسینین دوزگون خط حرکت اولماسینی تصدیق ائتمیشدیر. کنفرانس تشکیلاتی مسئله لری مذاکره ائتمکله رهبرلیگ انده جک اورقانلاری دا سئچمیشدیر.

اردبیلی لطفعلی فلکی

آذربایجان دموکرات فرقه سینین رهبرلیگی آلتیندا مهاجرته فعالیت ائدن تشکیلاتلارین اهمیتی.

آذربایجان دموکرات فرقه سینین رهبرلیگی آلتیندا شرایطه او یغون فعالیت انده بیله جک جمعیتلرین و اجتماعی تشکیلاتلارین یارانماسی ضرورتی میدانا گلیردی. فرقه نین 5- جی عمومی رسپوبلیکا کنفرانسی بو مسئله لری مذاکره ائدره ک ایرانلی سیاسی پناهنده لر جمعیتینین یارانماسی نین دوزگون خط حرکت اولماسینی تصدیق ائتمیشدیر.

ایرانلی سیاسی پناهنده لر جمعیتینین مرکزی شوراسینین، رایون و شهر بخشیلرینین فعالیت لرینه کمک ائدیلمه سی، تز بیر زماندا ایرانلی سیاسی پناهنده لر جمعیتینه عضولرین یازیلماسی، عضولیک ورقه لرینین چاپ اولونماسی و سایر یه کمک ائدیلمه سی فرقه تشکیلاتلارینا بیر وظیفه کیمی تاپشیریلیمیشدیر. عینی زماندا سیاسی پناهنده لر جمعیتینین شعبه لرینین و بولمه لرینین فعالیتینه فرقه آکتیولرینین جلب ائدیلمه سی قرارا آلمیشدیر.

فرقه تشکیلاتی ایله ایرانلی سیاسی پناهنده لر جمعیتی آراسیندا ایشلرین گورولمه سینی معینلشدیرمک ایچون تدبیرلر گورولمه سی قرارا آلمیشدیر. ایرانلی سیاسی پناهنده لر جمعیتی

یالیز سیاسی مهاجرلرین معشت، تحصیل، ئو، ایش و سایر ایله مشغول اولوردو. آذربایجان دموکرات فرقه سی ایسه سیاسی و تشکیلاتی ایشلره باخیردی.

کنفرانسین قراری اساسیندا سیاسی مهاجرلرین فعالیتلرینی و مهاجرته کی، انکشاف لارینی ایشیقاندیرماق مقصدیله «هانی منیم اولادلاریم» ادلی کینو فلم چکیلمیشدیر. کینو فلم ده مهاجرت دورونده مهاجرلرین الده ائتدیکلری موفقیتلر ایشیقاندیریلیمیشدیر. عینی زماندا سیاسی پناهنده لر جمعیتینین اساسنامه سینین 6- جی ماده سینده قید اولونان، «مهاجرلرین حرمتله غیری شرطسیز وطنه قایتمالاری تأمین اولنومالیدیر» ماده نین حیاتا کئچیریلمه سی حاقیندا تدبیرلر گورولمه سی، ایران دولتینه و بین الخالق تشکیلاتلارا مراجعت ائدیلمه سی مسئله لری جمعیتین مرکزی شوراسینا تاپشیریلیمیشدیر.

هم ایرانلی سیاسی پناهنده لر جمعیتینین مرکزی شوراسینین و آذربایجان دموکرات فرقه سینین 5- جی عمومی رسوبلیکا کنفرانسینین قرارلاری اساسیندا رایون و شهر فرقه تشکیلاتلاریندا جمعیتین بخش شورالاری فعالیتله باشلادی و عضولر اونون سیرالارینا داخل اولدولار. ائله جه ده کنفرانسین قرارلارینی حیاتا کچیرمک ایچون فرقه تشکیلاتلاری داها آرنیق فعالیت اتمیشلر. بو زمان 1966- جی ایلدن 1975- جی ایله قدر فرقه تشکیلاتلاریندا 31 دیوار قازتی و 31 شرف لوحه لری چیخاریلیردی. بورادا قاباقجیل استحالات و تصرفات لارینین و تحصیل اعلاچیلارینین امکلری ایشیقاندیریلیر. بو دیوار قرئت لری و شرف لوحه لرینین سیاسی مهاجرلرین امک ساحه لرینده یاخشی ایشله مه لرینه مثبت تأثیر اتمیشدیر. «آذربایجان» روزنامه سی و «آذربایجان» مجله سی آذربایجان دموکرات فرقه سینین و هم ده ایرانلی سیاسی پناهنده لر جمعیتینین فعالیتینی ایشیقاندیرماقدا اهمیتلی رول اوینامیشلار. بو زمان هفته ده بیر دفعه آذربایجان روزنامه سی آیدا بیر دفعه آذربایجان مجله سی نشر الونوردو. بو نشریه لرده یوکسک سویه ده مقاله لر چاپ اولنوردو.

خصوصیله جمعیتین باکیدا ایسکرا کوچه سی 66 - جی بینادا اولان کلوبوندا ایدیالوژی اهمیتلی اولان سنتدلر و عمومی شرف لوحه لری تشکیل ائدیلمیشدیر کی اونلارین ایرانین و آذربایجانین گوندلیک حیاتیندا باش وئرن مترقی حرکتلاری ایشیقاندیرماق ایچون عیانی نبلیغاتین اهمیتلی واردی. خصوصیله گنجلرین انقلابی حرکتلاری اوپرینه لرینه کمک ائدیردی. آپاریلان ایدیالوژی ایشلرده سیاسی مهاجرلرین ثمرلی امگه جلب اولنمالاری اساس یئر توتوردو. اونلارین امگ فعالیتلرینین یوکسک اولماسی هم آذربایجان دموکرات فرقه سینین و هم ده سیاسی مهاجرلر جمعیتینین نفوذلارینا مثبت تأثیر ائدیردی. حوزه لرین

اجلاسلا ریندا اوخونان معروضه لر و مذاکره ائدیلن مسئله لر اساسا ایرانین داخلی و خارجی وضعتی، بین الخالق آلمده باش وئرن آکتوال مسئله لر مذاکره و ایضاح اولونوردو. بو سیاسی مهاجرلرده گله جک مبارزه لره اینامی آرنیرمیشدیر. عمومیتله آذربایجان دموکرات فرقه سینین هم جانلی، هم یازیلی سندلر آپاریلان ایدیا یلوژی ایشلرده گوجو اولموشدور. ائله جه ده تشکیلاتی ایشلرده ده ثمرلی ایشلر گورولموشدور. بئله کی 1991- جی ایله قدر فرقه عضولرینین سایه آزالمامیشدیر. عکسینه جوانلارین حسابینا اونون سیرالاری آرتمیشدیر.

آذربایجان دموکرات فرقه سینین 6- جی عمومی رسپوبلیکا کنفرانسینا قدر هم فرقه تشکیلاتلارینین فعاللیغی هم ده ایرانلی سیاسی مهاجرلر شورالارینین فعالیتلری گوجلندیریلیمیش، اونلار تحصیل ساحه لرینده، ئو ایله، تحصیل ایله مهاجرلرین تعمین اولنمالاری ایچون بویوک ایشلر گورولموشدور. خصوصیه تحصیل ساحه لرینده بویوک موفقیتلر وار ایدی. هر ایله 200، 300 نفر سیاسی مهاجر اوشاقلاریندان کنکورس دان کنار آذربایجان رسپوبلیکاسینین عالی مکتب، تخنیکوملارینا و رسپوبلیکادان کتار س. س. ر یین باشقا رسپوبلیکالارینین عالی مکتبلرینه سیاسی مهاجر اوشاقلاری داخل اولموشلار.

سیاسی مهاجر اوشاقلاریندان تخنیک پئشه مکتبلرینه و انترنات مکتبلرینه یوزلرله نفر اوشاق دولت حسابینا تحصیله جلب ائدیلیمیشلر. خصوصیه علمین بوتون ساحه لری ئوزره 250 - دن چوخ سیاسی مهاجرلردن عالم لر حاضیرلانمیشدیر. یوخاریدا قید اولونان موفقیتلر آذربایجان دموکرات فرقه سینین رهبرلیگی آلتیندا یارانمیش ایرانلی سیاسی مهاجرلر جمعیتینین، اونون جوانلار تشکیلاتی و قادینلار تشکیلاتینین بویوک خدمت لری و روللاری اولموشدور.

لطفعلی اردبیلی فلکی

هانی قان ایزینی کسن انسان؟

کسسسه هر کیم توکولن قان ایزینی

قورتاران داهی اودور یر ازونی

حسین جاوید.

تحمیناً ۸۰- ۷۰ ایل بوندان قاباق دیلین بو سوزلر معاصر دورده داها آکتوال و داها واجب سسلنیر. بعضی دولت باشچیلاری نین خصوصیه روس و آمریکانین کچمیش دولت باشچیسی (جورج بوش) دورینده هر ساعت و هر گون گاه بورادا و گاهدا باشقا مکاندا ساده انسانلارین - معصوم کورپه لرین، گناه سیز قوجالارین دینج اهلینین قانینین توکولمه سی ملتیندن، دین و عقیدسیندن آسیلی اولمایاراق انسانی حیرته گتیریر

و هیاجانلاندیریردی. باخمایارق بو حال بو گون ده کشمکشلی دنیامیزدا دوام اندیر. جهانگیرلیک ادعاسینا دوشن بعضی دولت باشچیلاری انسانلاری قلینجدان کچیرمکله نوز ایستک و آرزولارینا نسبتاً موفق اولسالاردا ساده انسانلار طرفیندن لعنت له نرک رد ایدیلیر.

ایکینجی دنیا محاربه سیندن یاریم عصردن بیر آز آرتیق کچمه سیته باخمایارق نجه و هانسی شرايطده اولدی و یا ایتدیگی معلوم اولمایارق قالالارینی اوجاقین کولی هله گویله سوورولمامیش جورج بوشین جهانگیرلیگ ادعاسینا دوشمه سی ده حیرت گتیرندیر. هیتلر نوز بویا، باشا چاتدیقی قطعه ده بو قطعه نین مملکتلرینده یاشایان خالقارین باشینا اود یاغدییردی و بو قطعه نین ده انسانلاری اساساً گورونمه میش بلالره دچار اولدی. اون مینلرله آبادلیقلار محو اولدی و ۵۰ میلیونلار آرتیق انسان هلاک اولدی و خصوصیه آلمان خالقی ده ان چوخ جفاکشی اولدی. لیکن اجدادی همین بو آوروپا قطعه سیندن اولان، آنجاق بو قطعه دن اون مین کیلومترلره اوزاق دا یرلشن آمریکا قطعه سینده دنیایا گوز آچان جورج بوش دا دولت باشچیسی اولدیقی دورده هیتلر کیمی جهانگیرلیک ادعاسینا مبتلا اولدی. هیتلر دنیا ملتلی نین اشرافی اولان آلمان ملتینین بوتون دنیا دا اقالیغی نی تأمین ایتمک ایچون اونون (هیتلرین) حق اولدیقی نی ادعا ایدیردیسه، بوش آمریکانین تهلهکه سیزلیگی نامینه تروریزم له مبارزه، آمریکا دموکراتیا گتیرمک و یایماق پرده سی آلتیندا افغانستان، عراق و یوکسلایا مملکتلرینه هجوم ایدرک هیچ بیر بین الملل قانونلارا باخمادی واله بو گون ده گناهسیز انسانلار قیریلیب قان آخیدیلیر. یاشادیغیمیز دنیانین تورپاقین آلتینی دا، اوستونوده، سولارینین آلتینی دا، اوستونی ده نولوم گتیره ن سلاحلارا گورپو درک، بونلارلا کفایت لنمهیب، سامیزیدا نولوم گتیرن سلاحلارلا دولدورورلار. بوتون بونلارین کتله وی نولومدن خبر گتیریچی اولماسی گوز قاباقیندادیر. بو گونلرده سمادا روس- آمریکا پیکلری نین سو آلتیندا انگلیس و فرانسه آتوم داشییی جی گمی لری نین یاخشی گله جکدن خبر ورمیز وقنبله تاریخی عدالت سیزلیک اولان فلسطین عرب تورپاقلاریندا یهودی دولتی یارادارق ۶۰ ایلدن آرتیق دیرکه، یرلی اهالینین قانینی توکمکنن چکینمیر.

امپریالیزمین ان مردار خصلنینه خاص اولان کچمیش و بو گونکی جهانگیرلیک ادعاسینا دوشنلر یرلی خالقارین اراده سینین نظره آلمادان بیر طرفلی نوز باشینا حرکت ایدرک دنیامیزین بیر سیرا مملکتلرینده مناقشه اوجاقی دائماً دییه بیر ملنی ایکی و یا اوج حصه یه پارچالانیر. تورپاقینی کوریا کشمیر، نخچوان و سایرلرین بونا مثال گوسترمک اولار. بوتون بونلارلا کفایت لنمرک دنیا ملتلی نین نوزونون یر آلتی و یر اوستی طبعی ثروتلریله خییر ورمه یین، آنجاق قونشو دولتلری ملتلی نین دائماً اذیت و آزاردا ساخلایان نوز الی آلتینلاری اولان اسرائیل و ارمنستان کیمی دولتلره ملیون و حتی ملیاردلار مبلغینده دوللاریق نولوم یاغدییران سلاحلار بخش ایدیرلر.

آبادلیقلاری خرابه قویان، اون ایلر یولی آغیر زحمتله یارانمیش مدنیتی داغیتماق ابدیته قوشموش انسانلارین مزارلارینی آلتینی اوستینه چویرمک، انسان لیاقتینه خاص اولمایان عمللر توره دن ارمنی و یهودی دولت باشچیلارینین قودوزلاشمالاریندا هر ایکی دولت باشچیلاری نین (روس و آمریکا) گناهلاری عینی دیر. ایستر عرب تورپاقیندا و ایسترسه آذربایجان تورپاقیندا ناحق توکولن قان روس - آمریکا دولت باشچیلاری نین آچیق و یا مخفی سودلشمه لری نین نتیجه سی دیر. بوتون بونلارین ایضاحی دا آیدین دیر.

بشر تاریخی گوستریکه، بیر نچه جهانگیرلیک ادعاسینا دوشن آدمالار نوز ایستکلرینه تام نایل اولمامیشدیلار. آمریکانین دا ۴۳ - نجی دولت باشچیسی جورج بوش دا بونلارین آراسیندادیر. تاریخ و نسیلر جهانگیرلی غضبله یاد ایتدیگی کیمی دنیانین مختلف پرلرینده قالدیگی و اود ووردیقی نولوم اوجاقلاری نین کوزلری قورلاندیقجا خبیص آرزولاری اورگینده قالان جورج بوش دا یاد ایدیه جکدیر.

کاوه غفار - مغانلی

۲۰ فورال ۲۰۰۹

۶۰ یاشلی جوان

نوز دوزلو و مزلی زارافاتلاریله گنیش تاماشاچی آیدی توریاسینا یاخشی تانیش اولان گولوش اوستاسی، پارودیچی (آهنگی) حسن خلیل اوغلو جبرایلوف فون ۶۰ یاشی تمام اولدو. آذربایجان ملی انستراسیندا پارودیا

مکتبیین بانیسی ایلک پشه کار تقلیدچی کیمی حسن ۱۹۴۹ - نجو ایله تهران شهرینده صنعتکار عائله سینده آنادان اولموش، ۱۹۵۳ - جو ایله عائله عضولریله بیرلیکده باکیا کوچموشدور. او، ۱۹۳۹ N اورتا مکتبی باکی رابطه تخنیکومونو، پولیتخنیک اینیستوتونو بیتیرمیش، تلویزی مهندسی اختصاصینا بیله نرک بو گونه دک آذربایجان ملی تلویزیاسیندا مسؤل بیر وظیفه ده چالیشماقدادیر. ۱۹۷۲ - ایله پشه کار صحنه یه قدم باسان آکتیور س. س. ری رسپوبلیکالارینین و بیر چوخ دنیا نولکه لرینین پایتختلاریندا قاسترول سفرلرینده اولموش، اونلارلا عموم اتفاق و بین الخالق فستیواللاردا لاورات اولموشدور. ۲۰۰۳ - نجو ایله تهراندا بیرینجی عموم دنیا یومور فستیالیندا، ۲۰۰۵ - نجی ایله استانبولدا ۷- جی اولوسلار آراسی جهان فستیالیندا پارودیا ژانری اوزره فخری دنیا چتیونو قازانمیش و بو موته بر موسابقه لرین قیزیل مدالینی آلمیشدیر.

۱۹۶۵ - نجی ایله آدف - ده یارادیلان جوانلار تشکیلاتینا عضو اولان حسن بو گونه قدر ایران مهاجرلر جمعیتین مدنی - کتلوی تدبیرلرینده فعال اشتراک ایدیر. مترقی سووه ت روس گولوش اوستالارینین افاجیلیق مکتبیین نظری عملریله ملی ساتیرا و یومور صعنتیمیزین قاینالارینین سینتیزیندن ملی پارودیا ژانریمیز ایچون رپورتوار یارادان حسن، اینجه صعنت خادم لرینین حیاتینا حصر ائدیلن بیر چوخ پوبلیسیستیک کتابلاریندا مؤلفی دیر. بوتون یارادیجیلیغی بویو منسوب اولدوغو خالقین کچمیشینه، مدنی ایرثی و معنوی دیرلر سیستمینه یونه لن سونمز محبت دویغولاریله یاشایان حسن ملی تئلویزیانین ان مقدس گوشه سی اولان قیزیل فوندا- ویدیو کینو ماتریاللار شعبه سینده رئیس معاوینی وظیفه سینده چالیشیر. عصرلردن گلن سسلری، دوغما وطنین نورلو انسانلارینین پارلاق سیمالارین گله جک نسلره یئتیریلمه سی ایشینده یول گوسته رن بلدچی کیمی چیخیش ائدیر. هر ینی چیخیشی ایله، اوخوجولارا تقدیم ائتدی کتاب ایله، قزنت لرده نشر الونان مقاله سیله او، نزه سوز دئمه یه، دینله یچینین دیلینده آفوروزم کیمی سسله نه جک بیر فکر سویله مه یه چالیشیر. طبیعتین اونا بخش ائدیگی کنفیت لرین الکین تظاهرو، همیشه انسانلار آراسیندا اولماق، اونلارلا انسیت باغلاماق، دائم حرکتده، یارادیجی فعالیت ده ئوزونو خوشبخت حس ایدیر. بوتون بونلارین مقابیلینده قازانجی ئوز بورجونو لیاقله یرینه یتیرن بیر انسان کیمی ئوز گرکلیگینین شاهی اولماق دیر. دنیعی ۲۱ آذر حرکاتینین نطق و سوز عسگرینین یوبلئینی تبریک ائدیپ دئیریک:

_ ازون دائم گولسون، ۶۰ یاشلی جوان!

ایرانی مهاجرلر جمیتی

منیم آز ادلیغیمی تبریک ادیردی اونلار،

گلستان باغی

سونرا بویوک امیدله چیخیب گئدیردی
اونلار.

او خوش گونلری بو گون یادیماسالا- سالا،

شیرین دویغولاریملا خیالا دالا- دالا

دوشونورم آز ادلیق ات دییل چره ک دییل،

گول دییل، چیچک دییل.

آز ادلیق اینسانلارین اورینه دایاقدیر،

آز ادلیق یاشاماقدیر.

چوخ شی دیشیب بو گون،
آرزونون قانادلاری تورا ایلیشیب بو گون.

فقط دیشمه یبدر بیزیم گلستان باغی،

گنجلییمین او یلاغی!

گنجلییمین او یلاغی!

عارف صفا ۲۰۰۹

آخسام دوشور گونشین قیزاریر یاناقلاری،

آلیشیر یاواش- یاواش تبریزین چیراقلاری

ینه گلستان باغی سولانیب باشدان - باشا،

بورا اینسانلار گلیر تک به تک قوشا -

قوشا

بو باغین دؤرت قاپیسی کیچیک بیر میدانی

وار،

گولو وار ریھانی وار.

میدانین اورتاسیندا ستارخانین هیکی

اوجالاردی بیر زمان،

اونودا چوخ گوردولر بیزه دیشدی دوران.

ستارخانین یری بوش، بو گون کیمسه سیز

قالیب،

فقط ترتمیز قالیب.

بو میداندا ائله بیل نسه چاتیشمیر گولوم،

ندنسه اوریمه میدان یاپیشمیر گولوم.

گلیب درور ئونومه او واختکی نسیلریم،

او بخته ور ایلریم.

گونش قونموشدو او واخت بو دومانلی

تبریزه.

نچه- نچه ائلردن قوناق گلیردی بیزه

آنا تبریزیم

حسرتینه دوزمه دیلر، تبریزیم.

عرگن قیزلار حسرتینه قووشدو،

وصال گلدی، حسرت گئندی، سووشدو.

قورشاقلاشیب پهلوانلار توتوشدو،

حسرت- حسرت گئندن باخدیم، تبریزیم.

چوخ چالیشدیم، سته یتته بیلمه دیم،

درویش اولدوم، اینادیمدان دونه دیم.

کشمه کشلی بیر حیاتا سینه گردیم، نولمه دیم

حیاتیمین باهارینی سنده گوررم، تبریزیم.

سنه اولان محبنیم عالیدیر،

بو دونیانی یارادانیم خالیدیر.

پروردیگار وضعیتدن حالیدیر.

قسمت یمسه، گوررم سنی، تبریزیم.

چاغیر منی، آباق یالین گلرم،

اوریمین سئوینجینی، والله سنله بوله رم.

قارا گوزلوم، شیرین سوزلوم، انام منیم تبریزیم.

اللی یاشیم اوتسه بئله،

مانعه لر دونسه سنله،

چاتمانسام دا سنه هله،

آنا یوردوم اولسان بئله، انامسان سنده، آنا تبریز.

الله سنور والیده اردبیلی. ۲۰۰۸/۱۱/۲۵

خدافرین کورپولرین شاهیدیر

او اوز، بو اوز آنالارین آهیدیر،

آرازین دا قاتلی گوز یاش آخیدیر،

حسرتیندن نوله جه یم، تبریزیم.

ایلردیر اوزاقدان باخیب بو یونا،

سالدیلار بیزلری نیت بیر او یونا،

قسمت اولار، من ده گلم تو یونا،

حسرتینه دوزممیرم، تبریزیم.

اونوتقان اولمادیق، آدین قویلدو

تبریزلریم بلکلرده بو غوللو.

نسیمی تک دریلری سویولدو،

بیزدن خبر توتانمادین، تبریزیم

بو تایندان او تاینی گورمه دیک،

یورولساق دا، یولوموزدان دونه دیک.

مطنیمین تور یاغیندا نوله دیک،

حسرتیندن قورولورام، تبریزیم.

وطن یولون کله – کوتور دندیلر،

«گولوستانی»، پاشام بیلیب ئویدولر،

حاقی – سایبی تاپدالایب، سویدولر،

حقیقه ته بایراق سانجان، تبریزیم

اوزاقدان باخیرام، توی- بوساتینا،

بیر یول دوشر، منیم کوهلن آتینا.

آتام، انام قوربان اولدو آدینا،

باش رداکتور: امیرعلی لاهرودی
قزئت تحریریه هئیتی طرفیندن نشر اولونور
قزنتین آرتیریپ، یاییمی آزاددیر

[E- mail info @ adf – mk](mailto:info@adf-mk)

Azərbaycan qəzeti

5- ci dövr \55- ci nömrə. APREL 2009

Baş redaktor. Əmirəli Lahrudi

[www.adf – mk. Org](http://www.adf-mk.Org)

